

NORGES HØYESTERETT

Den 19. juni 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Bårdsen, Bull og Bergsjø i

HR-2013-01304-U, (sak nr. 2013/822), sivil sak, anke over beslutning:

Vigar Martin Aas
Anders Tangen
Sidsel Eidsvold
Lars Bo Løkketangen
Eva Bøhn
Hakon Bøhn
Anne Tandstad
Ola Petter Tandstad
Peter T. Gogstad
Björg Brandt
Aud Landstad
Sigmund Torblå
Anne Grete Holmen
Pernille Torp-Holte
Cecilie Torp-Holte
Helen Torp-Holte
Andreas Sandmæl
Kjell-Eric Andersen
Ava Rudin
Rolf Rudin
Berge Ø. Guderud
Marit Rødbotten
Rolf Rødbotten
Roald S. Hemsén
Jan Erik Skancke
Claude Arild Lenth
Linn Ekdahl-Gomes
Autolakk AS
Christian Ekjord Foss
Nynne Blomfeldt Nielsen
Peter Johan Kelly
Anders Foss
Wenche Christensen
Olle Berg
Kerstin Berg

(advokat Ola Petter Tandstad)

mot

Ola Nore

(advokat Elisabeth Bjøre)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til ankebehandling etter tvisteloven § 29-13 første ledd.
- (2) I jordskiftesak for Nedre Buskerud jordskifterett har en rekke hytteeiere i Norehammeren hyttefelt i Krødsherad kommune gjort gjeldende at de har eiendomsrett til nærmere angitte veier over Ola Nores eiendom. Det er ikke omtvistet at hytteeierne har veirett. Krav om eiendomsrett bygger på at hytteeierne skal ha bidratt med tilskudd eller arbeidsinnsats til utbedring og vedlikehold av veiene.
- (3) Nedre Buskerud jordskifterett avsa dom 30. mai 2012 med slik slutning:
- "1 Veilegemet eies av Ola Nore og oppsitterne til hytter slik:**
- 1.1 Hammarnveien og Olaveien 80 og 20 %**
- 1.2 Lyngveien 50 % hver**
- 1.3 Abelveien og vei til Gangnes 10 og 90 %**
- 1.4 Utsiktsveien 50 % hver**
- 2 Vei til Myrestrand eies av hytteeier**
- 3 Saksomkostninger til sakkyndig bistand tilkjennes ikke**
- 4 Saken settes til påanke straks"**
- (4) Flere hytteeiere anket dommen. Borgarting lagmannsrett avsa beslutning 18. februar 2013 med slik slutning:
- "1. Det gis ikke samtykke til behandling av anke over Nedre Buskerud jordskifteretts dom 30. mai 2012.**
- 2. De ankende parter betaler in solidum saksomkostnader for lagmannsretten til Ola Nore med 15 000 – femtentusen – kroner innen to uker fra forkynnelsen av beslutningen."**
- (5) *Vigar Martin Aas mfl.* har anket beslutningen. Det er i hovedsak anført at det ikke er tvilsomt at det gjennom tilskudd eller innsats utover vanlig vedlikehold kan oppnås eiendomsrett til veilegeme over annens grunn. Eiendomsrett til veilegemet har økonomisk verdi utover verdien av bruksretten. Tvistesummen overstiger 125 000 kroner. Det vises til at prisen på innkjøp i veien for nye hytteeiere er fastsatt til 25 000 kroner, og at det er vedtatt oppført inntil 52 nye hytter. Lagmannsretten har lagt til grunn en for streng norm ved samtykkevurderingen etter tvisteloven § 29-13 første ledd. Det er stort behov for avklaring som tilsier at saken bør fremmes til behandling i lagmannsretten.
- (6) Det er nedlagt slik påstand:
- "1. Det gis samtykke til behandling av anke over Nedre Buskerud jordskifteretts dom av 30 mai 2012 (sak 0600-2011-0019 Nore Nedre).**

2. Saksomkostninger for anke til lagmannsrett og Høyesterett tilkjennes ankende parter."

- (7) *Ola Nore* har inngitt tilsvaer. Det er i hovedsak gjort gjeldende at hytteeierne ikke har rettslig grunnlag for å kreve at nye hytteeiere kjøper seg inn i veien. Hytteeierne har kun bruksrett til veien. En eventuell eiendomsrett har ikke økonomisk verdi utover bruksretten. Tvistegjenstandens verdi er under 125 000 kroner.
- (8) Det er nedlagt slik påstand:
- "1. Anken avvises.**
- 2. Ola Nore tilkjennes sakens omkostninger for jordskifterett og lagmannsrett med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer."**
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker først at det blant de ankende parter i anken til Høyesterett er oppført ti – Claude Arild Lenth, Linn Ekdahl-Gomes, Autolakk AS, Christian Ekjord Foss, Nynne Blomfeldt Nielsen, Peter Johan Kelly, Olle Berg, Kerstin Berg, Anders Foss og Wenche Christensen – som var parter i saken for Nedre Buskerud jordskifterett, men som ikke var blant de ankende parter til lagmannsretten. Etter tvisteloven § 29-8 første ledd jf. § 30-3 kan avgjørelser kun ankes av den som er part i avgjørelsen, og da for å oppnå endring i sin favør. Avgjørelsen er her lagmannsrettens beslutning om å nekte anken dit fremmet. Det lagmannsretten skal ta stilling til etter en opphevelse av ankenektelsen, er fortsatt om anken dit skal nektes fremmet eller ikke. En opphevelse av lagmannsrettens beslutning innebærer dermed ingen endring i favør av dem som ikke anket over jordskifterettens dom, og som dermed er bundet av denne dommen. Anken fra disse må følgelig avvises.
- (10) Anken gjelder lagmannsrettens ankenektelse i medhold av tvisteloven § 29-13 første ledd. Lagmannsretten fant at ankegjenstandens verdi var under 125 000 kroner og samtykket ikke i at anken skulle behandles. Ved anke over lagmannsrettens beslutninger om å nekte en anke fremmet i medhold av § 29-13 er ankeutvalgets kompetanse begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. tvisteloven § 29-13 femte ledd fjerde punktum. Å vurdere spørsmålet om ankenektelse etter § 29-13 første ledd i tilfelle der ankegjenstandens verdi overstiger 125 000 kroner, er en saksbehandlingsfeil, jf. Schei mfl., Tvisteloven side 735. Imidlertid følger det av tvisteloven § 17-5 første ledd at lagmannsrettens fastlegging av det faktiske grunnlaget for verdifastsettingen og rettens skjønnsmessige vurdering bare kan settes til side hvis de er åpenbart uriktige og må ha ledet til en vesentlig for høy eller lav verdifastsetting.
- (11) Lagmannsrettens premisser må sette ankeutvalget i stand til å foreta den vurderingen som § 17-5 gir anvisning på.
- (12) I tilknytning til de ankende parters vesentlig mer utførlige redegjørelse for sitt syn på ankegjenstandens verdi i anken til Høyesterett finner ankeutvalget grunn til å peke på at denne prøvingen må bygge på de anførsler som ble gjort gjeldende for lagmannsretten. Det er normalt ingen saksbehandlingsfeil at lagmannsretten av eget tiltak ikke har gått inn på vurderinger av ankegjenstandens verdi som først aktualiseres ved anken til Høyesterett, jf. forutsetningsvis Rt. 2009 side 1233 avsnitt 24.
- (13) De ankende parter hevdet overfor lagmannsretten at det var planlagt solgt 50 nye tomter som skulle benytte Hammarnveien, og at veieieren ville kunne avkreve hver enkelt av dem 25 000 kroner for "innpåkjøp" på veien, til sammen 1 250 000 kroner. Av jordskifteretten var

hytteeierne tilkjent 20 prosent eierandel, for lagmannsretten gjorde de ankende parter gjeldende en eierandel for hytteeierne på 80 prosent for de første 900 meter og 100 prosent for de neste 800 meter av veien. For hver økning på 10 prosent i eierandelen, øker dette inntekten ved innpåkjøp fra 50 nye hytteeiere med 125 000 kroner, ble det påpekt.

- (14) Lagmannsretten er ikke bundet av de ankende parters pretensjoner om ankegjensstandens verdi, jf. tvisteloven § 17-2 tredje ledd. Det er for det første klart, slik lagmannsretten også legger til grunn, at man må ta hensyn til at eierne av bare 28 av i alt cirka 100 eksisterende hytter anket jordskifterettens dom. Dette bringer imidlertid ikke i seg selv ankegjensstandens verdi under 125 000 kroner til sammen. Videre kan retten se bort fra verdiangivelser den mener er feil, og det samme gjelder de elementer av rettsanvendelse som ligger til grunn for verdiangivelsen, jf. Schei mfl. side 731. Lagmannsretten har åpenbart gått inn på en slik overprøving når den uttaler følgende:

"Lagmannsretten er enig med ankemotparten i at det er vanskelig å se at en eierandel i veglegemet i seg selv har noen økonomisk verdi for hytteeierne utover det som allerede følger av en bruksrett til vegene. Det er muligheten for kjøreatkomst til hyttene som er det sentrale, og som også kan påvirke hyttens salgsverdi, ikke hvilken form rettigheten har. Dette tilsier at kravet til ankegjensstandens verdi i utgangspunktet ikke er oppfylt.

De ankende parter anfører at eierskap gir rett til inntekter av vegen, og det er vist til at nye brukere har måttet kjøpe seg inn i vegen med et visst beløp, fra 2009 har dette vært 25 000 kroner. Ankemotparten har på sin side ikke registrert at det har vært noen 'innpåkjøp' på Hammarnveien, og framlagte vedtekter, styreinstruks eller budsjetter for Veilaget for Nedre bomvei dokumenterer heller ikke noen slik praksis. Det synes også tvilsomt om den enkelte hytteeier, eller for den saks skyld veglaget, har hjemmel for å kreve en slik avgift fra nye brukere av vegen. Partene har også ulik oppfatning av hvor mange nye vegbrukere det i tilfelle vil være tale om. Under enhver omstendighet vil mulige inntekter fra innpåkjøp for veglaget ikke uten videre utgjøre en tilsvarende verdiøkning for de 34 hytteeierne – av totalt om lag 100 – som er parter i ankesaken.

Lagmannsretten har etter dette kommet til at den samlede verdien av ankegjensstanden for de ankende parter må anses mindre enn 125 000 kroner."

- (15) Lagmannsretten nøyer seg i tredje avsnitt i det siterte med å sette et spørsmålstegn ved om det overhodet kan kreves av nye hytteeiere at de skal betale eksisterende hytteeiere eller veilaget for "innpåkjøp". Ankeutvalget kan imidlertid ikke se at lagmannsretten tar noe standpunkt. Det samme gjelder antall nye hytter i området. Lagmannsretten unnlater også å ta stilling til hvor mye mindre enn 25 000 kroner den mener at det eventuelt kunne kreves i innpåkjøp. Alt dette er rett nok uklare spørsmål som det ikke kan kreves at lagmannsretten tar utførlig og nøyaktig stilling til. Men en noe mer inngående drøftelse fra lagmannsrettens side er nødvendig for at ankeutvalget skal kunne ta stilling til om lagmannsrettens vurderinger av disse spørsmålene er åpenbart uriktige og har ledet til en vesentlig for lav verdifastsettelse.
- (16) Lagmannsrettens beslutning blir etter dette å oppheve.
- (17) De ankende parter har krevd seg tilkjent 25 000 kroner i sakskostnader for Høyesterett og 72 000 kroner i sakskostnader for lagmannsretten, med tillegg av merverdiavgift for begge beløp. Det følger av tvisteloven § 20-8 annet ledd annet punktum sammenholdt med første punktum at når avgjørelser av om en sak skal fremmes har vært gjenstand for særskilt anke, skal omkostningene for alle instanser ved behandlingen av dette spørsmålet fastsettes særskilt, jf. HR-2011-01307-U. I den avgjørelsen ble imidlertid anken forkastet. I nærværende sak må lagmannsretten på nytt ta stilling til spørsmålet om anken skal nektes fremmet. Det betyr at sakskostnadsavgjørelsen må utsettes for så vidt gjelder kostnadene for lagmannsretten, jf.

§ 20-8 tredje ledd. Spørsmålet om sakskostnader for Høyesterett skal imidlertid avgjøres nå, jf. Schei mfl. side 952 og 954.

- (18) Anken har ført frem, og de ankende parter som ikke har fått anken avvist, tilkjennes sakskostnader i medhold av § 20-2 første og annet ledd. I dette tilfellet har de ankende parter prosessfullmektig ikke fremlagt kostnadsoppgave, men nøyde seg med å opplyse at timeliste med arbeidsbeskrivelse kan oversendes dersom det er ønskelig. Etter tvisteloven § 20-5 fjerde ledd kan salærutgifter i saker uten muntlig behandling ikke erstattes med mer enn 15 000 kroner uten at det er inngitt kostnadsoppgave. Det er fra 2009 lagt til grunn av ankeutvalget at denne bestemmelsen må anses som vel kjent, slik at det ikke er nødvendig å varsle prosessfullmektigene før kostnadene nedsettes på grunn av manglende salær oppgave, se blant annet HR-2009-01524-U og HR-2011-02323-U. Ankeutvalget kan ikke se at dette stiller seg annerledes der det i anken er opplyst at salær oppgaven kan ettersendes om ønskelig. Det må være selvsagt. De ankende parter tilkjennes etter dette 15 000 kroner i sakskostnader for Høyesterett med tillegg av merverdiavgift, til sammen 18 750 kroner.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

1. Anken fra Claude Arild Lenth, Linn Ekdahl-Gomes, Autolakk AS, Christian Ekjord Foss, Nynne Blomfeldt Nielsen, Peter Johan Kelly, Olle Berg, Kerstin Berg, Anders Foss og Wenche Christensen avvises.
2. Lagmannsrettens beslutning oppheves.
3. I sakskostnader for Høyesterett betaler Ola Nore 18 750 – attentusensyvhundreogfemti – kroner til Vigar Martin Aas, Anders Tangen, Sidsel Eidsvold, Lars Bo Løkketangen, Eva Bøhn, Hakon Bøhn, Anne Tandstad, Ola Petter Tandstad, Peter T. Gogstad, Bjørg Brandt, Aud Landstad, Sigmund Torblå, Anne Grete Holmen, Pernille Torp-Holte, Cecilie Torp-Holte, Helen Torp-Holte, Andreas Sandmæl, Kjell-Eric Andersen, Ava Rudin, Rolf Rudin, Berge Ø. Guderud, Marit Rødbotten, Rolf Rødbotten, Roald S. Hemsén og Jan Erik Skancke i fellesskap innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Henrik Bull
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: